

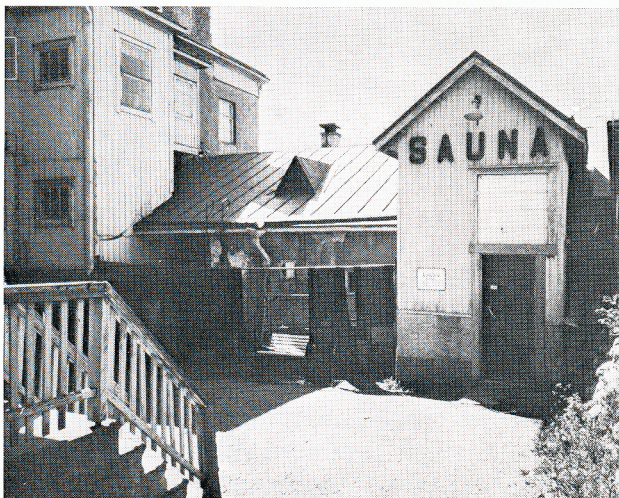
Sallin vaarin sauna

TOIVO KOIVUNEN

Tie kiemurtelee kaupungista Pyynikin ja Pispalan harjulle. On sunnuntai. Ihana aamu. Vosikka sieltä tulee harjulle. tulee siinä toinenkin. Tänne ne vaan herrat ajaa Vaarin saunaan.

Ei ollut aluksi harjulla vettä. Mutta oli Tahmelan lähde. Sieltä sitä asukkaat ensin kantoiivat. Jonkin ajan kuluttua ahkerat Pispalan miehet ryhtyivät toimimaan vesiasiassa. Perustivat Pispalan Vesijohto-osuuskunnan. He alkoivat talkoilla kaivaa vesijohto-ojia harjulle tekemäänsä säiliöön. Sieltä nyt vesi nousi lähteestä putkia pitkin Harjulle. Ei tarvinnut enää kantaa. Säiliöstä sitä sitten alettiin jakaa eri suuntiin. Tästä työstä kuuli Tyrväältä tullut Sallin vaari. Hän perusti harjulle yleisen saunan. Se oli kaksiosainen, naisille ja miehille, mutta aina ne naiset kävivät miesten puolella selkää pesemässä. Sellainen kuului naisten tehtäviin, kun perhe kävi saunassa. Sauna lämmitettiin sekä keskiviikkona että lauantaina. Torstaina ja sunnuntaina oli niinsanottu lääkesauna.

Saunassa oli avonainen vesisäiliö ja sieltä tuli lääkehöyry saunan lauteille. En tiedä mitä lääke-

Sallin vaarin sauna (Kuva Matti Kanninen)

keitä siinä altaassa oli. Suopursuja näin kuitenkin siellä olevan. Mielestäni männynpihkakin tuoksui. Miellyttävää se joka tapauksessa oli. Tämä sauna se veti herroja Pispalaan terveytensä hoitamaan. Niitä tuli vuosikalla aina yhdessä jonossa. Siellä sitä loikoiltiin saunan lauteilla ja nautittiin ihanista lääkehöyryistä.

Saunassa kävijöistä muistan erikoisesti Kosti Elon ja Oskari Hiistin. He kävivät aina sunnuntaina aamupäivällä. Olin usein heidän kanssaan. Vaari tuli aina naapureille sanomaan, että nyt saunaan. Eikä se naapureille mitään maksanut. Siellä saunassa oltiin aina kauan ja kuitenkin oltiin virkeitä kun sieltä kotiin tultiin. Muistan hyvin, kun herrat pyysivät aina lasin ja sitten he joivat sitä suopursuvettä, joka oli ihan mustaa. Minua pikku-poikaa sellainen vähän kauhistutti. Vaarin sauna eli ja oli heidän elämänsä.

Sitten tuli Sallin poika maalta ja vuokrasi saunan. Vuokraaja piti yleistä saunaa, mutta ei lääkesaunaa. Näin se hyvyys sitten loppui.

Jonkin ajan kuluttua sauna myytiin Koppa-Rantaselle. Hän teki koppia ja myi niitä torilla, siitä nimi. Kerrottiin vuokraajan sanoneen Koppa-Rantaselle, ettet sinäkään sitä saunaa kauan pidä. Ja niin siinä sitten kävikin. Sauna paloi siinä hirvittävässä tulipalossa, jossa meni kolme taloa. Saunasta mentiin herättämään naapurit kello 1 yöllä. Sauna oli jo silloin täysin liekkien vallassa. Saunatalosta tuli levisi kahteen naapuritaloon, jotka myös paloivat täysin.

Tulipalon jälkeen Koppa-Rantanen rakensi uuden saunan tiilistä, jota hän sitten piti muutamia vuosia. Hän myi saunansa ja lähti välillä maalle. Tuli kuitenkin jonkin ajan kuluttua takaisin Pispalaan.

Sauna toimii edelleen ja onkin hyvä sauna.